



Apvienošanās “Baltu Pienā” palīdzējusi pārvarēt Covid-19 krīzi

Covid-19 rezultātā piena iepirkuma cenas pazeminājās par 20%. Deviņiem kooperatīviem, kas apvienojušies otrā līmeņa lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajā sabiedrībā “Baltu Piens”, tieši kopā būšanas spēks palīdzējis sekmīgi pārvarēt krīzi.

“Lēmums pievienoties “Baltu Pienam” palīdzēja mums mierīgi pārlaist pandēmijas periodu, neskatoties uz to, ka Covid-19 dēļ piena iepirkuma cenas pazeminājās no 30 līdz 23 eirocentiem par kilogramu,” uzsver lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības “Laura” valdes priekšsēdētājs Uldis Štoss. “Koooperatīva kopsapulcē pārrunājām apvienošanās lēmumu, un visi biedri ir apmierināti, saka paldies. Kurš bizness vēl spētu izturēt tādu produkcijas cenu kritumu?”

“Apvienošanās zem lielāka būrienka masta palīdzēja mums mierīgāk izlavierēt cauri pandēmijas sēkļiem,” kooperatīva “Baltu Piens” valdes priekšsēdētāja Mirdza Feldmane gandarīta, ka zemnieku izpratne par kooperācijas nozīmi Latvijā palielinās. “Apvienības izveides organizēšana bija ilgstošs darbs, pārliecinot par šo ideju kooperatīvu vadītājus, kuri savukārt pārliecināja biedrus. Pakāpeniski visi saprata, ka tas ir pareizais virziens, rezultātā apvienojamies astoņi kooperatīvi no visiem novadiem – visi vienādi domājoši un savas zemes patrioti,” stāsta M. Feldmane.

““Baltu Pienā” pārsvarā ir apvienojušās mazās un vidējās ģimeņu saimniecības, nevis giganti. Ja esi mazs, mūsdienų ekonomikā izdzīvot vienam pašam ir grūti. Tas “Lauras” biedrus motivēja ražošanas apjomus apvienot lielākā jaudā,” lēmumu pievienoties nākamā līmeņa kooperatīvam skaidro U. Štoss. Tiesa, sākotnēji biedriem bija jautājumi. Piemēram, vai apvienošanās lielākā kooperatīvā neradīs papildu tēriņus, nesadārdzinās administratīvās izmaksas, vai tas ir labākais modelis, kā mūsdienų biznesā strādāt. Taču atbildes sniegtas uz visiem jautājumiem, un kopsapulces lēmums bijis vienbalsīgs.

Kāpēc konkurēt, ja var sadarboties

Uz jautājumu, kāpēc šāds uzņēmums izveidots, M. Feldmanei pēc atbildes ilgi kabatā nav jāmeklē: “Apvienojamies, lai sakārtotu loģistiku, samazinātu piena savākšanas izdevumus un kāpinātu kopējo svaigpiena apjomu, ar kuru iet tirgū. Latvijā piena ražotājus apkalpo 24 atzīti kooperatīvi. Mērķi visiem ir līdzīgi – katrs meklē iespējas optimālai piena savākšanai un cenšas realizēt biedru saražoto pienu Baltijas tirgū. Paralēli redzam, ka tirgū ienāk arī pārstrādātāji, kuri grib diktēt noteikumus, kas mazajiem nav izdevīgi. Mazo saimniecību piena kooperatīviem bija jāmeklē izaugsmes iespējas, apvienojot spēkus,” “Baltu Piena” izveides iemeslus ieskicē kooperatīva vadītāja.

“Līdz šim cits ar citu konkurējām, bet tagad – cits citam palīdzam dzīvot labāk un nopelnīt vairāk. Galvenais ieguvums ir sakārtotā loģistika, tādējādi ietaupām un varam atļauties vairāk. Nevienam no “Baltu Piena” valdes neesam algots cilvēks, visi vadītāji strādā savos kooperatīvos,



bet reizi mēnesī tiekamies valdes sēdēs un veicam pieredzes apmaiņu, kas palīdz nepārtraukti attīstīties,” skaidro U. Štoss.

leguvumu, izveidojot nākamā līmeņa kooperatīvu, ir daudz. Pirmkārt, tiek sakārtota un efektīvāka piena savākšanas loģistika, rezultātā kooperatīvu piena savākšanas loku automašīnu maršruti vairs nekrustojas, samazinot transporta izmaksas. Otrkārt, būtiski palielinās kopējais realizējamais svaigpiena apjoms, kas ļauj panākt izdevīgākus realizācijas noteikumus.

Treškārt, kooperatīva “Baltu Piens” iekšējā cenu politika paredz vienādu svaigpiena iepirkuma cenu visiem biedriem, un kopējais realizējamais apjoms ļauj šo cenu biedriem noturēt konkurētspējīgu. Savukārt tirgū piedāvātā svaigpiena apjoms ļāvis nodrošināt realizāciju vairākos piena pārstrādes uzņēmumos. “Kā tas ir pierādījies, mūsu piedāvājums tirgū ir tik interesants, ka pārstrādātāji paši mūs meklē,” piebilst U. Štoss.

“Baltu Piens” strādā visā Latvijā

“Mūsu kooperatīvs aptver visu Latviju, un, protams, esam atvērti jauniem biedriem, jo kļūt stiprākiem ir iespējams, tikai apvienojoties. Ja potenciālie biedri redzēs, ka mums sokas labi, “Baltu Piens” aug un attīstās, tad jauni biedri nāks klāt,” pārliecināta M. Feldmane.

Arī U. Štoss uzskata, ka ar laiku arī pārējie kooperatīvi sapratīs, ka, apvienojot spēkus, sakārtojot loģistiku, var iekonomēt un attīstīt kooperāciju. “Francijas lauksaimniecība simtiem gadu garumā pierādījusi, ka mūsu biznesā kooperācija ir pamatstūrakmens. Cīnoties pašu spēkiem, pārstrādātāji nekad neatļaus zemniekam kļūt bagātam. Bet, ja būsīm vienoti, varēsīm diktēt savus noteikumus. Tieši kooperācija ir atslēgas uzņēmējdarbības forma lauksaimniecībā, divritenis nav jāizgudro,” rezumē U. Štoss.

VĒRTĒJUMS:

Aigars Spēks, Jēkabpils kooperatīva “Ezerkrasti-1” valdes priekšsēdētājs:

Mūsu kooperatīva specifika ir tāda, ka neesam liels spēlētājs Latvijas tirgū. Tas bija arī iemesls, kāpēc mūsu biedri piekrita būt starp pirmajiem, kas apvienojās otrā līmeņa kooperatīvā. “Baltu Piens” izveidē bijām klāt kopš tā veidošanas sākuma, un biedri ir apmierināti, jo loģistiku izdevies sakārtot – ceļi ar biedriem nekrustojas, piena savākšana norit krietni efektīvāk. Sākums bija grūtāks, jo nebija no kā pašpikot – pašiem viss bija jāizdomā. Tagad jūtamies daudz drošāk. Ar piena daudzumu, ko kopīgi nodrošinām, vairs neesam atkarīgi no viena pārstrādātāja – realizācijas iespējas būtiski pieaugušas, ar katru mēnesi efektivitāte palielinās.

FAKTI

Biedru skaits: 8 kooperatīvi

Biedri: PLPKS “Dundaga” un LPKS “Laura” no Kurzemes, LPKS “Pienupīte” no Zemgales, LPKS “Ezerkrasti-1” no Sēlijas, PKS “Bites”, PKS “Straume” un LPKS “Baltais ceļš” no Vidzemes, LPKS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

“Viļāni” no Latgales, kā arī viens no lielākajiem piena ražotāju kooperatīviem Lietuvā ŽUK “Rešketenai”.

Saimniecību skaits: apvieno ap 1500 piena ražotājus

Realizētā svaigpiena apjoms 2019. gadā: 4,24 tūkst. tonnu

Realizētais svaigpiens 2020. gada 7 mēnešos: 5,9 tūkst. tonnu.